

ставленням людини до рідного краю, до Батьківщини, до народу, це активна праця на благо Вітчизни, примноження її багатств, розбудова науки та культури, захист свободи та честі своєї держави. Патріотичне виховання через лекторії - це виховання, яке передбачає виховання патріотичних почуттів, означає вироблення високого ідеалу служіння народові, готовності у будь-який час стати на захист Батьківщини, вивчати бойові традиції та героїчні сторінки українського народу.

Література

1. Баханов К. О. У пошуках інноваційних технологій викладання історії // Історія в школах України. – 2006. - №1. – С. 20-24.
2. Богачик Т. Традиції та інновації у викладанні суспільних дисциплін // Історія України. – 2006. – січень. - №4 (452). – С.8.
3. Голованов С. Нетрадиційні уроки історії з використанням історичних міні-вистав // Історія в школах України. – 2006. - №1. – С.29 – 34.
4. Коляда І., Мельничук І. Новітні технології організації дискусії на уроках історії України // Історія в школі. – 2014. - № 11 – 12. – С. 34 – 38.
5. Курилів В. І. Методика викладання історії: Навчальний посібник. – Львів; Торонто: Світ, 2013. – 248 с.

ЛІНГВОМЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ПРОТИСТАВНОЇ СЕМАНТИКИ ПАРАМЕТРИЧНИХ ПРИКМЕТНИКІВ

Наталія Векуа

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (м. Київ)

У сучасному лінгвістичному просторі семантичні дослідження стали одним з провідних мовознавчих напрямків. Проблема вивчення семантичної структури слова привертає увагу дослідників у руслі таких лінгвістичних напрямків як семасіологія, когнітивна лінгвістика, прагмалінгвістика, соціолінгвістика, стилістика, теорія лексикографії та ін. У східнослов'янській та зарубіжній науці до цієї проблеми зверталися Ю. Д. Апресян, Н. Д. Арутюнова, Р. О. Будагов, В. С. Ващенко, В. Г. Гак, А. П. Грищенко, Є. А. Карпіловська, В. М. Комісаров, Л. А. Лисиченко, Є. М. Міллер, Л. О. Новиков, І. Г. Ольшанський, Л. М. Полюга, І. А. Самойлова, О. М. Селіверстова, І. В. Сентенберг, Е. Сепір, Ж. П. Соколовська, Й. А. Стернін, О. О. Тараненко, Г. А. Уфімцева, Дж. Лайонз, С. Ульман та інші вчені.

Незважаючи на значні напрацювання з проблеми, і досі немає детального та всебічного опису зв'язків, що ґрунтуються на протиставленні

семантики параметричних прикметників. Стійкий інтерес сучасної лінгводидактики до комплексного аналізу протиставних відношень між параметричними прикметниками зумовили актуальність дослідження. Метою є опис семантики параметричних прикметників, що протиставляються.

Практичний досвід людини формується в навколишньому предметному просторі, пізнаючи який, вона дає назву предметам, явищам, ситуаціям тощо. Мова предметного простору розширює сферу значення та дає змогу представити непередметні сутності: опредмечує їх як явні, очевидні, реальні. Так, наприклад, про невдачу говоримо *ускочити в халепу, сісти в калюжу*, а про вдачу – *бути на висоті, бути на коні*. “Цей універсальний механізм, що став когнітивним досягненням здорового глузду в освоєнні непередметних сутностей, не менш ефективно діє і в сфері інтерпретації кількості. При цьому він збагачується певними специфічними рисами – завдяки йому формуються і “зображуються” уявлення про межу та інтенсивність, внутрішній світ людини параметризується, а параметри зовнішнього світу психологізуються, крім того, явища, які явно не мають одиниць виміру, отримують кількісну інтерпретацію, що має аксіологічний сенс” [2, 108].

Вихідним психологічним принципом освоєння практичною свідомістю кількісних параметрів стає те, що розміри – це предметна властивість, яка об’єднує людину з навколишнім середовищем та з предметами, що наповнюють простір [2, 109]. Розміри характеризують об’єкти за величиною, тобто відображають їх здатність займати певні частини простору. Крім того, вони інформують про розташування об’єктів щодо спостерігача (це виявляється в співвідношенні між довжиною, висотою, шириною, глибиною) [3, 117].

Параметричні прикметники фіксують розміри, сприймані за допомогою зору. Такі фізичні величини наочні та зрозумілі спостерігачеві (крок – одиниця виміру, якою можна виміряти відносно довгі відстані; розмах рук, крок, людський зріст – одиниці виміру, які приблизно дорівнюють конкретній фізичній величині, що складає 1 метр. Можливо, загальноприйнятий еталон довжини – метр, який виник у XVII столітті, зберігся ще й тому, що він зручний для людини в її повсякденній практиці: його порівнюють з природними рухами людини).

Параметричні прикметники об’єднують пари слів, що вказують на поляризовані значення, набуті певними параметрами предмета. До них належать два класи назв розмірів (лінійні та сукупні розміри). Лінійні розміри об’єднують мікрогрупи на позначення: 1) висоти (*високий – низький*), 2) довжини (*довгий – короткий*), 3) глибини (*глибокий – мілкий*), 4) ширини (*широкий – вузький*); 5) товщини (*товстий – тонкий*). Сукупні розміри поділяються на три мікрогрупи, яким властиві значення 1) безпосереднього позначення сукупного розміру предмета (*великий – малий*), 2) сукупного

розміру предмета, зумовлюваного його місткістю або здатністю вміщувати що-небудь (*простора – тісна* квартира), 3) великого – малого загального розміру (*обмежений – безкрай, безмежний, неозорий, неосяжний*). Специфічною рисою цієї мікрогрупи є те, що вона менша за першу.

Усім типам параметричних прикметників притаманні (більшою чи меншою мірою) такі риси: 1) відносність значення, 2) поняття норми, або точки відліку, або еталона), 3) градування ознаки, 4) наявність антоніма.

Поняття відносності значення щодо параметричних прикметників обґрунтував Е. Сепір [4, 43 – 78]. На його думку, члени протиставлення типу *великий – малий, високий – низький* створюють оманливе враження абсолютних фізичних величин предмета. Параметричні прикметники втрачають смислове навантаження без конотації “більший за” і “менший за”. “Більший” позначає будь-яку кількість (визначену чи невизначену), яка переважає над певною іншою кількістю, що є точкою відліку, і навпаки, “менший” позначає визначену чи невизначену кількість, яка менша за еталонну, що вважається точкою відліку.

Норма (еталон) – “центральна і найважливіша точка відліку, відносно якої виявляються та реалізуються антонімічні значення у межах скалярно-антонімічного комплексу” [1, 234] (*малий, вузький, мілкий, короткий, низький, тонкий* – менший за норму; *великий, широкий, глибокий, довгий, високий, товстий* – більший за норму). Серединну частину складають значеннево нейтральні синонімічні прикметники, які можуть характеризувати необмежене коло предметів і ситуацій, наприклад: *звичайний, середній, стандартний, посередній*. “Стандарт не викликає емоцій, інтересу. Про те, що відповідає нормі, як правило, не повідомляється” [1, 234]. Найчастіше акцентується увага на відхиленні від норми. Це призвело до того, що значення, які відповідають крайнім виявам градаційної шкали, широко представлені в мові, а серединна (еталонна) частина кількісно обмежена: більший за норму – *колосальний, титанічний, гігантський, величезний, здоровенний, завеликий, чималий, великий*; еталон – *середній, стандартний*, менший за норму – *малий, дрібний, мініатюрний, крихітний, манюсінський, манюній, мацюпусінський*).

Розрізняють три види норм: 1) видова норма (або типовий параметричний стандарт, діє для природних видів), 2) норма пропорції (релевантна тільки для параметричних лінійних розмірів (прикметники на позначення висоти, довжини, глибини, ширини, товщини). Вона характеризує співвідношення параметрів предмета чи простору), 3) ситуативна норма (діє тоді, коли параметри предмета не відповідають вимогам, висунутим щодо нього в конкретній ситуації [1, 238 – 240]).

Параметричним прикметникам, що протиставляються, властива градуальність, яка полягає в тому, що між крайніми точками основного протиставлення можливі проміжні. Е. Сепір наголошував, що градація

пов'язана з операцією порівняння [4, 43 – 78]. Адже речення, до складу якого входять параметричні антоніми, завжди експліцитно чи імпліцитно порівняльні.

Типологічною рисою параметричних прикметників є обов'язкові антонімічні відношення. Антонімічність виступає як елемент змістового наповнення слів, невід'ємний від предметно-логічного компонента номінативного значення. Це підтверджує лексикографічна практика. У Словнику української мови в 11 томах так визначено слова-антоніми *великий* – *малий*, *високий* – *низький*: *великий* – “значний своїми розмірами, величиною; протилежне малий” [СУМ, I, 318]; *малий* – “невеликий розміром, незначний величиною; протилежне великий” [СУМ, IV, 606]; *високий* – “який має велику відстань знизу вгору; протилежне низький” [СУМ, I, 492]; *низький* – “який має малу відстань від нижньої частини до верхньої або який має висоту меншу від звичайної для таких предметів; протилежне високий” [СУМ, V, 412].

Шляхом аналізу семантичних структур параметричних прикметників було виявлено, що їм притаманні (більшою чи меншою мірою) такі диференційні риси, як відносність значення, поняття норми, градування ознаки, наявність антоніма. Комплексне вивчення значеннєвих прикметникових структур уможливило виявлення розвитку оцінної семантики, пізнання процесів неосемантизації, сприяє вивченню словотвірного потенціалу прикметникової лексики в сучасній українській мові.

Література

1. Арутюнова Н. Д. Типы языковых значений: Оценка. Событие. Факт / Н. Д. Арутюнова. – М. : Наука, 1988. – 341с.
2. Рябцева Н. К. Размер и количество в языковой картине мира / Н. К. Рябцева // Логический анализ языка. Языки пространств / Отв. ред. Н. Д. Арутюнова, И. Б. Левонтина. – М. : Языки русской культуры, 2000. – С. 108 – 116.
3. Семенова С. Ю. О некоторых свойствах имен пространственных параметров / С. Ю. Семенова // Логический анализ языка. Языки пространств / Отв. ред. Н. Д. Арутюнова, И. Б. Левонтина. – М. : Языки русской культуры, 2000. – С. 117 – 125.
4. Сэпир Э. Градиурование / Э. Сэпир // Новое в зарубежной лингвистике. Вып. XVI. Лингвистическая прагматика. – М. : Прогресс, 1985. – С. 43 – 78.
5. СУМ : Словник української мови : В 11 томах / АН УРСР. Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні / Ред. кол. : І. К. Білодід (голова). – К. : Наук. думка, 1970-1980.

**Всеукраїнська (заочна) науково-практична
конференція**

**ПЕДАГОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ
В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ СУЧАСНОГО
ВИЩОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ**

22 березня 2019 року

м. Київ

КИЇВСЬКА РЕГІОНАЛЬНА СПІЛКА СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ
Київський кооперативний інститут бізнесу і права
Економіко-правовий коледж
Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін

Матеріали Всеукраїнської (заочної) науково-практичної конференції
«ПЕДАГОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ
СУЧАСНОГО ВИЩОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ»
22 березня 2019 року

Збірник тез

Київ – 2019

УДК 378:330.341.1

П 24

Матеріали Всеукраїнської (заочної) науково-практичної конференції «Педагогічні інновації в освітньому просторі сучасного вищого закладу освіти» (22 березня 2019 року): Збірник тез / За заг. ред. д. екон. н., проф. Камінської Т.Г. – Київ, 2019. – 124 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Камінська Т.Г. – професор, доктор економічних наук, ректор Київського кооперативного інституту бізнесу і права

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Охріменко І.В. – професор, доктор економічних наук, проректор з навчальної та наукової роботи Київського кооперативного інституту бізнесу і права (м. Київ)

Клименко О.Ф. – проректор з організаційно-виховної роботи Київського кооперативного інституту бізнесу і права (м. Київ)

Шмалей С.В. - професор, доктор педагогічних наук, професор кафедри цивільного захисту населення та безпеки життєдіяльності Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (м. Київ)

Прудченко І.І. – доцент, кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Київського кооперативного інституту бізнесу і права (м. Київ)

Куц О.В. – доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова (м. Київ)

Руденко Ю.М. – кандидат історичних наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Київського кооперативного інституту бізнесу і права (м. Київ)

Бабенко-Жирнова М.В. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Київського кооперативного інституту бізнесу і права (м. Київ)

Глушик С.В. - доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри культури української мови Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова (м. Київ)

Єгорова І.В. – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки імені Б.Ступарика Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (м. Івано-Франківськ)

Івасишина Т.А. – доцент, кандидат філологічних наук, завідувач кафедри Національної академії служби безпеки України (м. Київ)

© Редакційна колегія, 2019

© Автори тез, 2019

© Київський кооперативний інститут бізнесу і права, 2019

Матеріали Всеукраїнської (заочної) науково-практичної конференції «Педагогічні інновації в освітньому просторі сучасного вищого закладу освіти» (22 березня 2019 року): Збірник тез / За заг. ред. д. екон. н., проф. Камінської Т.Г. – Київ, 2019. – 124 с.

Адреса редакційної колегії: 03022, м. Київ, вул. Ломоносова, 18, Київський кооперативний інститут бізнесу і права, кім. 805, тел. (044) 257-10-91.

Матеріали конференції розміщені на сайті: www.kkibp.edu.ua

*Укладачі: І.І.Прудченко, А.А.Кулик
Верстка та дизайн: Д.С.Руденко, А.А.Кулик*

ЗМІСТ	
ПЕРЕДМОВА	4
МОДЕЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТЬОГО ПРОСТОРУ ВИЩОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ	
5	
ШМАЛЄЙ СВІТЛАНА, БАКІН СТАНІСЛАВ	
Модернізація освітнього простору вищих навчальних закладів в Україні.	5
СОГОКОНЬ ОЛЕНА	
Здоров'язберезувальні технології у навчальному процесі: інноваційні підходи та перспективи впровадження	8
ДАНИЛИШИН НАТАЛІЯ	
Комунікативні здібності як важливий чинник педагогічної майстерності викладача	11
КАПІТАН ЛІДІЯ	
Деякі аспекти художньо-естетичного сприйняття творів мистецтва в освітньому просторі сучасного вищого навчального закладу	14
СТАН МАРІЯ	
Проблема гендерного виховання в освітньому просторі сучасного вищого навчального закладу	17
БОЛІЙ ВАСИЛЬ, ІВАНОВА ЛЮДМИЛА, МАТЯШ ВІКТОРІЯ	
Формування інформаційного освітнього простору центральноукраїнського державного педагогічного університету	20
ПРИБЛУДА ЛЮДМИЛА	
Впровадження інноваційних технологій навчання в освітню діяльність ..	22
VERBYTSKA ANNA	
Instruments for stimulating of higher education internationalization	24
ГЛАДЧЕНКО АЛЛА, КОМАРОВА ОЛЬГА	
Досвід викладання іноземних мов у чеській республіці	27
ОБРИСЬКА АННА	
Креативність як критерій психологічного здоров'я особистості	30
ГЛУЩИК СЕРГІЙ	
Лінгвометодологічні засади вивчення процесуально-юридичної документації лівобережної України XVIII ст.....	32
ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ КОМПЕТЕНТІСНО-ЗОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ	
36	
РУДАКОВА ОЛЕНА	

Дискусія як метод формування ключових компетентностей майбутніх фармацевтів	36
МАЯТІНА НАТАЛІЯ	
Структурні компоненти готовності майбутніх техніків-технологів з технології харчування до професійної самореалізації	39
ПРУДЧЕНКО ІННА	
Структура змісту професійно-педагогічної підготовки	42
ДЕЦЮК ТЕТЯНА	
Недоліки формування професійних компетенцій у студентів в процесі позааудиторної роботи в умовах ЗВО	46
ЄГОРОВА ІНГА	
Шляхи удосконалення навчального процесу спеціальності «освітні, педагогічні науки» у рамках реалізації проекту «єразмус +»	49
<i>ІННОВАЦІЙНИЙ ВИМІР НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКЛАДАННЯ СОЦІОГУМАНІТАРНИХ, ПРИРОДНИЧО-ТЕХНІЧНИХ І ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН</i>	53
ОЛЕФІРЕНКО МАРІЯ	
Інноваційні підходи викладання фахової дисципліни «організація обслуговування в закладах ресторанного господарства»	53
КУЦ ОЛЕНА	
Лінгвометодологічні аспекти вивчення кореляції сполучників і прийменників у дериваційній парадигмі речення	56
ПРОНЕВИЧ ТЕТЯНА, ПУШНЯК ОЛЕНА	
Сутність квесту як сучасної інноваційної педагогічної технології	60
ПРОНЕВИЧ ТЕТЯНА, ПУШНЯК ОЛЕНА	
Сучасний історичний лекторій як системний підхід до формування патріотичних якостей у студентської молоді	64
ВЕКУА НАТАЛІЯ	
Лінгвометодичні засади вивчення протиставної семантики параметричних прикметників	68
ЗАРУДКО ТЕТЯНА	
Застосування комбінованого заняття як інноваційного методу при вивченні хімії	72
СТОЛЯРЕНКО ТАТЬЯНА	
Інноваційні методи і прийоми формування ключових компетентностей у студентів на заняттях математики	73
ПАРХОМЧУК СВІТЛАНА	
Круглий стіл як метод інтерактивного навчання при вивченні хімії	76

НЕЧАЮК ЛЮДМИЛА	
Літературний диктант: нестандартні форми проведення тематичного контролю	79
БАБЕНКО-ЖИРНОВА МАРИНА	
Інноваційний вимір науково-методичного забезпечення викладання дисципліни «українська мова (за професійним спрямуванням)»	82
РУДЕНКО ЮЛІЯ	
Інтелектуальні настільні гри як інноваційний метод вивчення історії України	84
КОНДРАТЮК СВІТЛАНА	
Лінгво-пізнавальна мотивація як феномен успішної підготовки студентів при оволодінні іноземною мовою	87
КРИВИЧ МАРИНА, ІВАСИШИНА ТЕТЯНА, ГРИГОРАШ АЛІНА	
Значення книги як основи навчання в німецьких та українських фраземах	89
<i>МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ</i>	93
БИКОНЯ ОКСАНА	
Використання технології «електронного портфоліо» у самостійному позааудиторному навчанні студентів англійської мови	93
СТРАЖНІКОВА ІННА	
Інформаційні технології в інформаційно-навчальному середовищі сучасних ЗВО	96
МИХАЙЛО ЛЮЛЬКО	
Інформаційні технології як інноваційні методи вивчення іноземної мови	98
ЯБЧАНКА РУСЛАНА	
Використання поліекранної технології навчання у ЗВО	102
ГОРБАНЬОВ ВАЛЕРІЙ	
Досвід проведення інтерактивних семінарських занять в процесі вивчення студентами коледжу НФАУ дисципліни «історія медицини та фармації»	104
ШНЕДОВИЧ ОЛЕНА	
Створення та використання електронних методичних матеріалів та посібників для самостійного вивчення навчального матеріалу студентами	107
СЕМЕНИШИН ОЛЕНА	
Методика інтегрованих бінарних занять з іноземної мови за професійним сапрямкуванням	110
БОРЯК ІННА	

Основні засади комунікативного підходу у вивченні іноземної мови студентами	112
ІВАНЧИК ОЛЕКСАНДРА	
Методичні рекомендації щодо вивчення фонетики польської мови	114
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	117
ЗМІСТ	120